

УДК 811.111

Городовіченко Н. – ст. гр. 346

Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов

ДО ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ВАРІАНТ ПОЛІНАЦІОНАЛЬНОЇ МОВИ»

Науковий керівник: Бондаренко Н.Ю.

Власне поняття «національний варіант» зазвичай вказує на зв'язок цієї мови з конкретною нацією. Проте в процесі історичного розвитку мов, може статися так, що одна мова обслуговує декілька націй, як це, наприклад, стало з англійською, німецькою, іспанською та іншими мовами. Аналізуючи виникнення національних варіантів мов з точки зору загальної теорії пізнання, дослідники відносять його до сфери дії діалектичного закону переходу кількості в якість, зауважуючи, що «первісно відбувалося кількісне нагромадження відмінностей у мові, якою користувалися колективи на територіях, віддалених від основного мовного масиву. Форма мови видозмінювалась, щоб найкраще відповідати новому змісту. Поступове і часткове подолання невідповідності між формою і змістом, який мова мала виражати в нових умовах, ставало джерелом її розвитку, причиною змін, яких вона зазнавала» [3, 63]. Саме нагромадження таких змін призводить до кількісного діалектичного стрибка, результатом чого й є утворення національних та регіональних варіантів мови.

У другій половині ХХ століття проблемі національних варіантів національно негомогенної мови була присвячена ціла низка досліджень провідних науковців (Г.В. Степанов, Д. Брозович, А.І. Домашнев, О.Д. Швейцер та ін.). Згідно найбільш загальному уявленню національний варіант є формою адаптації єдиної літературної мови до традицій та сучасних потреб нації, або, іншими словами, – особливою формою функціонування єдиної мови. У процесі спілкування між людьми встановлюються комунікативні відносини, що залежать від суспільної структури. На цій основі виникають комунікативні спільноти. Для комунікативної спільноти характерні певні комунікативні, і мовні особливості. Національним варіантом мови вважають «різновид літературної мови, вживаний в межах даної комунікативної спільноти на основі державного утворення, причому національна літературна мова повинна мати в ньому офіційний або фактичний статус національної мови» [2, 85].

Отже, національний варіант – це і мовне, і мовно-соціологічне явище. -Для виділення цього поняття необхідні фактори і лінгвістичні, і екстралінгвістичні. Найважливішою ознакою національного варіанту вважається його суспільна функція, що виконується ним в самостійному національному колективі. До цієї функції входять таке використання національного варіанту мови, як при навчанні в школі, використання його по радіо та телебаченню, в кіно, тощо. Дослідники наголошують, що «практично та юридично функції національного варіанту тотожні функціям самостійної (національно гомогенної) мови» [1, 19]. Таким чином, у соціолінгвістичному плані національний варіант мови характеризується чітко усвідомленим престижем національного засобу спілкування, якому притаманні всі суспільні функції.

Література

1. Домашнев А. И. Основне характеристики понятия «национальный вариант литературного языка» / А. И. Домашнев // Типология сходств и различий близкородственных языков. – Кишинев : Штиница, 1976. – С. 15-21.
2. Муховецький А. М. Два аспекти у визначенні національного варіанту німецької літературної мови // Іноземна філологія, 1977. – вип. 48. – с. 84 – 87.
3. Семенець О. Є До питання про форму існування англійської мови поза межами Великобританії // Питання романо-германської філології та методики викладання іноземних мов. – К.: Радянська школа, 1997. – вип.. 5. – с. 63 – 66.